

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.2.9.2014.JŻ

**Pani
Barbara Jankowska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Rajgrodzie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.), w zw. z art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.), w dniach 20-21.10.2014 roku pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, Joanna Żukowska inspektor wojewódzki, na podstawie upoważnienia nr 1/2014 znak: PS.I.431.9.2014.JŻ. z dnia 14.10.2014 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej oraz Marek Kiryluk – inspektor wojewódzki, na podstawie upoważnienia nr 2/2014 znak: PS.I.431.9.2014.JŻ. z dnia 14.10.2014 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej przeprowadzili kontrolę, w trybie zwykłym, w Ośrodku Pomocy Społecznej w Rajgrodzie, ul. Warszawska 9, 19-206 Rajgród, zwanym dalej OPS, Ośrodkiem.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli Ośrodka pod poz. nr 10.

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

Prawidłowość działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, w okresie od 1 sierpnia 2013 r. do dnia kontroli.

Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.), zwaną dalej ustawą, OPS realizuje na podstawie § 10 Statutu z dnia 14 września 2004 r. Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajgrodzie (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2012 r. poz. 1341, z późn. zm).

Burmistrz Rajgrodu upoważnił:

- kierownika OPS, do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji, prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wydawania decyzji, przekazywania do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego, (zarządzenie Nr 287/10 z dnia 17.09.2010 r.). Upoważnienie w zakresie działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz wydawania decyzji powinno zostać wydane w dniu 14.06.2010 roku tj. od dnia obowiązywania przepisów znowelizowanej ustawy.

- pracownika do spraw świadczeń rodzinnych, do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania w tych sprawach oraz przekazywania do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego i prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego (zarządzenie Nr 290/10 Burmistrza Rajgrodu z dnia 4 października 2010 r. w sprawie upoważnienia inspektora do spraw świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego). Upoważnienie w zakresie działań wobec dłużników alimentacyjnych powinno zostać wydane w dniu 14.06.2010 roku tj. od dnia obowiązywania przepisów znowelizowanej ustawy.

Wszystkie decyzje związane z realizacją przedmiotowego zadania, w kontrolowanym okresie podpisane zostały przez kierownika OPS.

W trakcie kontroli, wyjaśnień udzielał kierownik OPS oraz inspektor ds. świadczeń rodzinnych.

Ocenę kontrolowanej jednostki dokonano na podstawie następujących ustaleń:
W ewidencji OPS w okresie od dnia 1 sierpnia 2013 r. do dnia kontroli zarejestrowanych było 33 dłużników alimentacyjnych (informacja z protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 14.10.2014r.), w tym: 15 dłużników zamieszkałych na terenie gminy, 11 dłużników przebywało na terenie innych gmin oraz 7 zamieszkałych za granicą.

W kontrolowanym okresie, pod względem legalności i rzetelności porównano zgodność działań podejmowanych przez Ośrodek z przepisami wynikającymi z ustawy, w stosunku do 15 akt dłużników alimentacyjnych, wybranych losowo z teczek dłużników.

W wyniku powyższych czynności stwierdzono, że OPS podjął następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

a) jako organ właściwy dłużnika (skontrolowano akta 4 dłużników) tj.:

- przeprowadzał wywiad alimentacyjny z dłużnikiem, w celu ustalenia jego sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej, a także stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odebrał od dłużnika alimentacyjnego oświadczenie majątkowe, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy,
- przekazywał informacje do komornika oraz organu właściwego wierzyciela z przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych oraz odebranych oświadczeń majątkowych,
- zobowiązał dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy oraz informował właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego,
- składał do prokuratury rejonowej wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz.553 z późn. zm.) oraz do starosty o zatrzymanie prawa jazdy,
- informował wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach (informacje pochodzące z wywiadu alimentacyjnego, oświadczeń majątkowych).

b) jako organ właściwy wierzyciela – działający również w 5 przypadkach jako organ właściwy dłużnika (skontrolowano akta 11 dłużników), tj.:

- przekazywał dłużnikom informacje o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy,
- kierował wnioski do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- wydawał decyzje administracyjne w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,

- występował z wnioskiem do właściwego sądu o ustanowienie przedstawiciela dla osoby nieobecnej,
- zgłaszał do biura informacji gospodarczej, informację o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych we wszystkich wymaganych przypadkach. Podstawą zgłoszeń była *umowa o współpracy pomiędzy gminą Rajgród, reprezentowana przez burmistrza Rajgrodu a Infomoniorem Big S.A w Warszawie z dnia 31.03.2009 r.*
- kierował upomnieniami,
- wystawiał tytuły wykonawcze.

Pod względem rzetelności, na podstawie wszystkich skontrolowanych akt spraw stwierdzono, że działania wobec dłużników były podejmowane przez OPS we właściwej formie, zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. , poz. 267 z późn. zm.), zwanym dalej kpa oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji Dz. U. Nr 137, poz. 1541, z późn. zm.).

Nieterminowo natomiast realizowano działania wobec dłużników alimentacyjnych, wynikające z ustawy, kpa oraz rozporządzenia Ministra Finansów w zakresie:

- kierowania wezwań do dłużników w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i złożenia oświadczenia majątkowego, dot. akt opisanych w arkuszu nr 3,11,
- wydawania decyzji administracyjnej w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dot. akt opisanych w arkuszach ustaleń nr 1,4,5,6,7,8,9,14,
- wydawania decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, dot. akt opisanych w arkuszu ustaleń nr 3,
- kierowania wniosku o ustanowienia przedstawiciela dla osoby nieobecnej, dot. akt opisanych w arkuszu nr 13,
- wydawania upomnień do dłużnika, dot. akt opisanych w arkuszach ustaleń nr 4,5,7,9,
- wystawiania tytułów wykonawczych, dot. akt opisanych w arkuszach nr 5,7,12,14,

Powyższe czynności podejmowane z opóźnieniem miały wpływ na prawidłową realizację obowiązków wynikających z ustawy.

Ponadto na podstawie kontrolowanych akt stwierdzono, że Ośrodek:

- nie przeprowadzał dalszych działań w celu ustalenia miejsca pobytu dłużnika, po zwrocie upomnienia - dot. akt opisanych w arkuszu ustaleń nr 1,
- nie informował wierzyciela oraz komornika sądowego o efektach podjętych działań wobec dłużnika alimentacyjnego, dot. akt opisanych w arkuszu ustaleń nr 1,2,3,11,14,
- nie doręczał decyzji w sprawie zwrotu, dla dłużnika osadzonego w zakładzie karnym, w sytuacji, gdy Ośrodek posiadał informacje o jego pobycie w zakładzie karnym,
- nie wszczynał postępowania przed wydaniem decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz przed wydaniem decyzji w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, dot. wszystkich kontrolowanych akt,
- nie informował organu właściwego dłużnika oraz dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy. Z art. 27 ust.7a ustawy wynika, że organ właściwy wierzyciela przekazuje organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach dłużnika, wynikających z tytułów, o których mowa w art.28 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy, po dokonany wpisie do biura informacji gospodarczej, dot. wszystkich kontrolowanych akt,

- nie wskazał kwoty należnych do zapłaty odsetek oraz nieprawidłowo określił termin do spłaty należności, tj. „14 dni od daty otrzymania decyzji” (powinno być 14 dni od uprawomocnienia się decyzji) - w decyzjach w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Ośrodek działający jako organ właściwy wierzyciela lub dłużnika w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał (zgodnie z art. 7 ust 1 ustawy), z uprawnień dot. wytoczenia powództw wobec innych osób uprawnionych do alimentacji uznając, że w takiej sytuacji może nastąpić pogorszenie relacji osób uprawnionych do alimentów z członkami rodziny – w szczególności dziadkami, którzy nierzadko sami korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Ośrodek podejmował wszystkie działania wynikające z ustawy, jednak nie skutkowało to wzrostem ściągальności należności od dłużników z tytułu wypłaconych świadczeń osobie uprawnionej.

Wykaz skontrolowanych akt zawierających stwierdzone nieprawidłowości opisano w arkuszach ustaleń z kontroli nr 1- 15.

Mając na uwadze powyższe nieprawidłowości, wykonywanie zadań w kontrolowanym okresie oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było niestosowanie lub niewłaściwe stosowanie przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, rozporządzenia w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz przepisów kodeksu postępowania administracyjnego jak też realizacja przez pracownika Ośrodka innych obowiązków, związanych z ustaleniem prawa do świadczenia rodzinnego.

Skutkiem stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień było:

- podejmowanie działań w stosunku do dłużników z opóźnieniem,
- nieterminowe przeprowadzanie postępowania egzekucyjnego.

Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia są pracownik realizujący zadania wynikające z ustawy, zatrudniony w Ośrodku na stanowisku inspektora ds. świadczeń rodzinnych oraz w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem realizacji ustaw Kierownik Ośrodka.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego znak: PS.-I.431.2.9.2014.JŻ. z dnia 20 listopada br. nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

- 1) podejmowanie wszelkich działań wobec dłużników alimentacyjnych, wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym:
 - a. informowanie organu właściwego wierzyciela i komornika sądowego o działaniach podjętych wobec dłużników oraz o ich efektach,
 - b. doręczanie decyzji w sprawie zwrotu, dla dłużnika osadzonego w zakładzie karnym, w sytuacji posiadania informacji o jego pobycie w zakładzie karnym,
 - c. wszczynanie postępowania przed wydaniem decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
 - d. wszczynanie postępowania przed wydaniem decyzji w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,

- e. informowanie organu właściwego dłużnika oraz dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, po dokonanych wpisach do biura informacji gospodarczej,
 - f. w decyzjach w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zamieszczanie kwoty należnych do zapłaty odsetek oraz prawidłowe określanie terminu do spłaty należności.
- 2) terminowe podejmowanie działań wobec dłużnika, tj.:
- a. kierowanie wezwań do dłużników w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i złożenia oświadczenia majątkowego,
 - b. wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
 - c. kierowanie wniosku o ustanowienie przedstawiciela dla osoby nieobecnej,
 - d. wydawanie upomnień oraz wystawianie tytułów wykonawczych,

Informując o powyższym, uprzejmie proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Podlaskiego, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach i wskazanie terminu, w którym działania te zostaną wykonane.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Katarzyna Mularz
Z-ca Dyrektora Wydziału
Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Burmistrz Rajgrodu